

Forsvar doktorgradens plass i Akademia!

I et «åpent brev» (august 2016) i *På Høyden* fortalte dr.philos. Eilert Jan Lohne om sine erfaringer med en søknad om opprykk til professor. Brevet var stilet til rektor ved UiB og daværende dekan ved Det humanistiske fakultet, jfr. **vedlegg 1**. I sitt «åpne svar» til Lohne sier rektor/dekan at de «ikke vil kommentere den konkrete saken». I stedet velger de å gi noen generelle kommentarer knyttet til opprykks-prosesser.

Undertegnede - som alle har lang erfaring fra arbeid innen Akademia - har siden publiseringen av dette åpne brevet i 2016 følt en viss uro over at de spørsmålene som brevet reiser ikke er blitt gjort til gjenstand for grundig diskusjon. Ut fra de aktuelle dokumentene, dvs. doktorgradsuttalelsen (av 2002, jfr. **vedlegg 2**), opprykks-komiteens uttalelse (av juli 2012, jfr. **vedlegg 3**), kandidatens kommentar (jfr. **vedlegg 4**) og opprykks-komiteen tilleggsuttalelse (august 2012, jfr. **vedlegg 5**), er det nemlig liten tvil om at opprykks-komiteen her har gjort seg skyldig i et brudd på gjeldende retningslinjer og praksis når det gjelder opprykksaker (for HF- kandidater).

For å belegge denne påstanden kan vi vise til henholdsvis *opprykks-komiteens uttalelse* og dens *tilleggs-uttalelse*. I uttalelsen sier komiteen at «det blir... et problem at Lohnes viktigste arbeid innen etikk (doktoravhandlingen, vår bemerkning) ikke er vitenskapelig sterkt meritterende. Dette medfører en forventning om en *særskilt* (vår utheving) tyngde innen de andre arbeidene».

I tilleggsuttalelsen hevder komiteen at «det (er) stor forskjell mellom å godkjenne en innlevert doktorgradsavhandling som god/tilfredsstillende, og det å tilskrive en slik avhandling særskilte vitenskapelige meritter».

Disse uttalelsene får fram denne sakens kjerne: opprykks-komiteen tillater seg å *degradere* en *godkjent* doktorgrad i sin opprykks-behandling. Men en *godkjent* doktorgrad kan ikke telle *mindre enn* en tilfredsstillende av halve kravet til professorkompetanse (to doktorgrader).

En praksis som dette bryter med gjeldende retningslinjer, og vil – om den blir akseptert - kunne føre til flere uheldige konsekvenser.

For det første vil en slik praksis åpne for faglige omkamper. Det er jo langt fra ukjent at ulike komiteer kan ha (høyst) ulike vurderinger av ett og samme vitenskapelige arbeid. Ved vår gjennomgang av de aktuelle dokumentene er det imidlertid besynderlig å legge merke til at den *positive* doktorgrads-omtalen (fra 2002) er snudd til en (svært) *negativ* uttalelse i opprykks-komiteens uttalelse (fra 2012).

Besyderligheten knytter seg til det faktum at en og samme person var medlem både av doktorgradskomiteen og opprykks-komiteen. Og at vedkommende dermed signerte begge uttalelsene. Men vårt hovedpoeng er følgende: en doktoravhandling som er *godkjent*, skal telle som *fullverdig* meritt i en opprykks-sammenheng.

Dersom Universitetet vil fravike dette poenget, blir også konsekvensen at gjeldende retningslinjer (for opprykk) må skrives om. I dag er kravet til professorkompetanse at kandidaten må kunne dokumentere arbeider «svarende til to doktorgrader». Dersom den aktuelle opprykks-komiteens praksis aksepteres, må dette kravet endres til: arbeider svarende til to *gode* doktorgrader- og da med opprykks-komiteen som «overdommer» når det gjelder doktorgradens kvalitet.

En slik endring vil videre være uheldig over for dem som nå arbeider med – eller som planlegger å ta –en doktorgrad. Men ikke minst vil den være uheldig over for doktorgradens anseelse i en breiere offentlighet.

Vi vil derfor på det sterkeste anmode Universitetsstyret om å la denne saken bli gjenstand for grundig diskusjon.

Knut Venneslan (prof. em.)
(sign.)

Leiv Egil Breivik (prof.em.), tidl. dekan (HF)
(sign.)

Ragnar Fjelland (prof. em.)
(sign.)

Else Mundal (prof. em.)
(sign.)

Arild Utaker (prof. em.)
(sign.)

Gunnstein Akselberg (prof. em.), tidl. dekan (HF)
(sign.)

Gunnar Skirbekk (prof. em.)
(sign.)

Helge Vidar Holm (prof. em.)
(sign.)

Ole- Jørgen Johannessen, tidl.dekan (HF)
(sign.)

Toril Swan (prof. em.)
(sign)